

ЗАКОН ЗА БЕЗБЕДНОСТ ВО ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАЌАЈ

Сл.Весник на Р.Македонија бр.40 од 30.03.2007 година

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет на Законот

Член 1

Со овој закон се уредуваат условите за безбедно, уредно и непречено одвивање на железничкиот сообраќај на целата територија на Република Македонија.

Член 2

Одредбите за безбедноста на железничкиот сообраќај се однесуваат на вршењето на јавен превоз на патници и стока и на превоз на патници и стока за сопствени потреби во железничкиот сообраќај, во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

Цели на Законот

Член 3

Цели на овој закон се:

- развој и регулирање на безбедноста во железничкиот сообраќај,
- дефинирање на одговорноста меѓу учесниците во железничкиот сообраќај,
- воведување и воспоставување на заеднички безбедносни цели и заеднички безбедносни методи со цел што повеќе да се усогласи безбедноста во Република Македонија со безбедноста која се применува во земјите членки на Европската унија и
- дефинирање и воспоставување структура за принципи за управување, регулирање и надзор над безбедноста и железничкиот сообраќај.

Дефиниции

Член 4

Одделни поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. "Безбедносен орган" е Министерството за транспорт и врски, како надлежен орган кој се грижи за безбедноста на железничкиот систем со цел за обезбедување на унифициран безбедносен режим за прекугранични инфраструктури;
2. "Будник" е уред кој служи за автоматско запирање на возот во случај на небудност или неспособност на машиновозачот на влечното возило да го запре возот;
3. "Влечно возило" е железничко возило со сопствен погон (дизел локомотиви, електрични локомотиви, парни локомотиви, моторни коли и моторни возила за посебни

намени);

4. "Влечено возило" е железничко возило наменето за превоз на патници, багаж или стока (патнички, товарни вагони и приколки);

5. "Воз" е прописно составена и заквачена низа на железнички патнички и товарни вагони со едно влечно возило или со повеќе влечни возила со сопствен погон, само влечно возило со сопствен погон и само моторни коли;

6. "Воздушен пружен простор" е простор над пружниот појас во висина од 12, односно 14 метри при премин на далновод со напон поголем од 220 KV, сметајќи од горниот раб на шината;

7. "Вонреден настан во железничкиот сообраќај" е несреќа, сериозна несреќа или инцидент во кои едно или повеќе лица погинале или се повредени или е предизвикана материјална штета, односно во кој е дојдено до прекин, загрозување или отежнување на железничкиот сообраќај;

8. "Главни железнички пруги" се пругите што се распоредени во меѓународната железничка мрежа на европските пруги;

9. "Документ за сообразност" се состои од "Сертификат за ЕС испитување на тип", кој го издава Овластено тело за оцена на сообразноста и "Изјава за сообразност" која ја издава производителот на постројките, уредите и опремата и/или железничкото возило;

10. "Други железнички пруги" се пругите што не се опфатени во мрежата на главните железнички пруги;

11. "Железничка инфраструктура" е единствен техничко технолошки систем од железничките пруги со горен и долен строј, објектите на пругите, железничките станици, објектите на електричната влеча на возовите, сигнално сигурносните системи, телекомуникационите и информационите системи во железничкиот сообраќај, зградите, депоата и други градежни објекти на железничките станици кои се во функција на организирање, регулирање на железничкиот сообраќај и одржување на инфраструктурата, земјиштето кое функционално и припаѓа на пругата, службените места и објектите;

12. "Железничка пруга" е сувоземна шинска сообраќајница по која се одвива превоз на патници и стока со железнички возила;

13. "Железничка станица" е службено место на железничка пруга од кое се регулира сообраќајот на спротивни и последователни возови и во кое се врши влегување и излегување на патници, како и натовар и истовар на стока;

14. "Железнички пружен појас" е земјен појас од двете страни на и под трупот на пругата определен со инвестиционо техничка и експропријациона документација, во широчина од по 1,0 метар од двете страни, сметано од долниот раб на земјиниот труп на пругата;

15. "Железничка мрежа" е севкупна железничка инфраструктура со која управува управителот на инфраструктурата;

16. "Железнички систем" е систем кој го сочинуваат железничкиот превоз и железничката инфраструктура;

17. "Железничко возило" е возило наменето за движење по железничка пруга (локомотива, моторна кола, патнички и товарни вагони, како и железнички возила за посебни намени);

18. "Железничко подрачје" е земјишна површина определена со документацијата за експропријација и друга техничка документација на која се наоѓаат железничките пруги, објекти, постројки и уреди кои служат за организирање и вршење на железничкиот сообраќај;
19. "Железнички патнички и товарни вагони" се железнички возила конструирани за движење по железничка пруга, наменети за превоз на патници (патнички вагони), односно за превоз на стоки (товарни вагони);
20. "Железнички превозник" е домашно и странско правно лице чијашто основна дејност е давање транспортни услуги на патници и/или стока по пат на железница и кое има дозвола за јавен превоз и решение за безбедноста;
21. "Железнички работник" е физичко лице коешто е вработено кај управителот на инфраструктурата, односно превозникот;
22. "Железничка пруга опремена со автостоп уреди" е пруга на која има вграден автоматски сензор кој служи за принудно запирање на шинското возило кое од разни причини не ги почитувало основните сигнални уреди за запирање;
23. "Заштитен појас на железничка пруга" е замислен земјишен појас од двете страни на пругата, широк по 200 метри, сметајќи од краевите на пружниот појас;
24. "Заеднички безбедносни методи" се методи што треба да се развијат за да се објасни како се проценува степенот на безбедност и постигнатите безбедносни цели и исполнувањето на другите безбедносни услови, усвоени од Комисијата на Европската унија;
25. "Заеднички безбедносни цели" е степен на безбедност што мора да го постигнат одделни делови на железничкиот систем и системот како целина, изразени во критериум на прифатлив ризик, усвоени од Комисијата на Европската унија;
26. "Индустриска железница" е железница со која правното лице во областа насообраќајот, индустријата, рударството, шумарството и во други области на стопанството превезува лица и стоки за сопствени потреби;
27. "Индустриски колосек" е железнички колосек кој се приклучува на железничката инфраструктура и служи за доставување и отпремање на стока за сопственикот, односно на носителот на правото на користење на тој колосек;
28. "Инцидент" е секој настан, освен несреќа или сериозна несреќа, поврзан со работењето на возовите, кој влијае на безбедноста на работењето;
29. "Истражно тело" е Комисија именувана од министерот за транспорт и врски и која е независна по својата организација, донесување на одлуки, од управителот на инфраструктурата, превозникот и трети лица;
30. "Јавен превоз" е превоз на патници и/или стока достапен за секој под еднакви услови, што се врши врз основа на договор меѓу превозникот и корисникот на услугите;
31. "Крстосница" е сообраќајно место на железничка пруга од кое се регулира сообраќајот на спротивни и последователни возови и во кој а може да се врши влегување и излегување на патници;
32. "Кочна маса на воз" е збир на кочните маси на возилата од кои е

составен возот со која се обезбедува сигурно кочење на возот;

33. "Локомотивско депо" е железнички објект со соодветни постројки и уреди во кој се врши подготовка и одржување на железничките возила;

34. "Маса на возилото по должен метар" е масата на празно или на натоварено железничко возило, поделена со должината на возилото во метри, мерена од челото до челото на незбиените одбивници (одбивни уреди), односно автоматски спојки искажани во KN по должен метар ($10\text{ KN} = 1\text{ t}$);

35. "Манипулативна пруга" е дел од железничката инфраструктура, која служи за превоз на стока по потреба и без утврден возен ред;

36. "Максимална брзина на возот" е брзината на возот на железничка пруга или на дел од пругата, наведена во возниот ред или пропишана на друг начин, која не смее да се пречекори;

37. "Моторни коли" се електромоторни коли, електромоторни гарнитури, дизел - моторни коли, дизел - моторни гарнитури и шинобуси;

38. "Наклон на нивелета" е надолжниот наклон на железничката пруга што се мери со тангенс на аголот спрема хоризонталата и се изразува во промили;

39. "Најголема дозволена брзина на пругата" е пропишаната најголема брзина на железничката пруга или дел од пругата, според техничката состојба на пругата и другите услови;

40. "Несреќа" е непосакуван или ненамерен или ненадеен настан или посебна редица такви настани кои имаат штетни последици. Несреќите се делат на следниве категории: судир, лизгање од шини, несреќи на патни премини, несреќи на лица предизвикани од железничко возило во движење, пожари и друго;

41. "Одвојна свртница" е свртница со која од железничка пруга се одвојува друга железничка пруга или железничка пруга на друга железница или индустриски колосек;

42. "Осно оптоварување" е масата на празно или на натоварено железничко возило изразена во KN поделено со бројот на оските на возилото ($10\text{ KN} = 1\text{ t}$);

43. "Одржување на железничка инфраструктура" е збир од сите дејствија на тековна и инвестициона поправка на железничката инфраструктура;

44. "Патен премин" е место на вкрстување на железничката пруга со пат во исто ниво;

45. "Пешачки премин" е место на вкрстување на железничката пруга со премин за пешаци во исто ниво;

46. "Поседнување" е распоредување на железнички работник на службено место, во влечно или пружно возило;

47. "Превоз за сопствени потреби" е превоз на патници и/или стока во железничкиот сообраќај кој се врши за потребите на управителот на инфраструктурата или за потребите на железничкиот превозник;

48. "Пружно возило" е возило со посебни намени наменето за одржување на железничката инфраструктура;

49. "Растојание на колосеците" е растојанието меѓу оските на два соседни колосеци;

50. "Реконструкција на железничка пруга, објект на пруга, постројка и уреди на железничко возило" е преправка со која се менуваат нејзините

основни конструктивни и технички карактеристики;

51. "Ремонт на железничка пруга" е комплетна замена на горниот stroj на пругата (шини, колосечен прибор, прагови, свртници, решетање и дополна на засторот), санација на долниот stroj и друго на постојните железнички пруги;

52. "Регистрирачки брзиномер" е уред во влечното возило што служи за регистрирање на брзината и изминатиот пат и на други податоци во текот на движењето на влечното возило;

53. "Сериозна несреќа" е секој судир на возови или лизгање од шини кое резултира со смрт на најмалку едно лице или сериозни повреди на пет или повеќе лица или големо оштетување на железничкиот возен парк, на инфраструктурата или околината и секоја друга слична несреќа која очигледно влијае врз безбедноста на железницата или управувањето со безбедноста, големи оштетувања за кои истражното тело може веднаш да процени дека изнесува најмалку 2.000.000 евра;

54. "Систем за врски" е збир на телекомуникациски објекти, односно на технички средства кои меѓусебно се поврзани така што претставуваат технолошка целина и се користат за пренос, предавање или прием на пораки;

55. "Слободен профил (габарит) на железничка пруга" е ограничен простор во напречен пресек нормален на средината на колосекот. Оската на слободниот профил стои нормално на правата која го допира горниот раб на возните шини и поминува низ средината на колосекот, т.е. на средината на растојанието меѓу возните шини;

56. "Службено место на пруга" е место од кое се регулира железничкиот сообраќај (железнички станици, крстосници, сообраќајни отпремишта, товаришта, распатници, места за премин од двоколосечна на едноколосечна пруга и стојалишта);

57. "Стојалиште" е сообраќајно место на железничка пруга кое служи исклучиво за влегување и излегување на патници во возови наменети за превоз на патници;

58. "Техничка станица" е железнички објект со постројки и уреди во кој се врши подготовка и одржување на железничките возила;

59. "Товарен профил (профил на возилото)" е ограничен простор во напречен пресек нормален на средината на колосекот. Под средина на колосекот се подразбира средината на растојанието меѓу колосечните шини. Натоварените шински возила ниту со еден свој дел, ниту со возни сигнали не смеат да бидат надвор од границата на товарниот профил;

60. "Технички спецификации за меѓусебно функционирање" спецификации што го опфаќа секој потсистем или дел од потсистем за да се исполнат суштинските барања и да се обезбеди меѓусебно функционирање на трансевропските железнички системи;

61. "Управител на инфраструктура" е јавно или друго правно лице овластено за управување и одржување со железничката инфраструктура;

62. "Управител на пат" е правно лице овластено за одржување и управување на патната инфраструктура;

63. "Уред за осигурување на безбедност на патниот премин" е уред со кој се затвора патниот премин-браници или полубраници или уред со кој се даваат знаци со кои се најавува приближување на воз или железничко

возило и

64. "Уред за осигурување на безбедност на пешачки премин" е уред со кој се даваат знаци со кои се најавува приближување на воз или железничко возило.

II. РАЗВОЈ И УПРАВУВАЊЕ СО БЕЗБЕДНОСТА

1. Развој и подобрување на безбедноста на железничкиот систем

Член 5

(1) Министерството за транспорт и врски како надлежен орган за безбедноста на железничкиот систем се грижи за постојано одржување и подобрување на безбедноста и дејствува во спречување на вонредни настани, согласно со овој закон и поблиските прописи донесени врз основа на овој закон.

(2) Министерството за транспорт и врски се грижи безбедносните правила да бидат утврдени и применети на начин кој ќе обезбеди отворен и недискриминаторски начин, поттикнувајќи го развојот на единствен европски железнички транспортен систем.

(3) Управителот на инфраструктурата и превозникот се подеднакво одговорни за безбедносното работење на железничкиот систем и се обврзани да ги спроведуваат мерките на контрола, да применуваат безбедносни правила и стандарди и да воспоставуваат системи за безбедносно управување согласно со овој закон.

(4) Управителот на инфраструктурата и превозникот се подеднакво одговорни, секој во својот дел на дејствување и за непочитувањето на безбедносното работење на железничкиот систем.

(5) Управителот на инфраструктурата има јавни овластувања утврдени со овој закон.

2. Заеднички безбедносни показатели

Член 6

(1) За да се овозможи процена на остварените заеднички безбедносни цели и да се обезбеди надзор над општиот развој на безбедноста на железничкиот систем, Министерството за транспорт и врски собира информации за заеднички безбедносни показатели преку годишни извештаи од безбедносниот орган, управителот на инфраструктурата и превозникот.

(2) Начинот на собирањето на информациите за изработување на заеднички безбедносни показатели го пропишува министерот за транспорт и врски.

2. Заеднички безбедносни методи

Член 7

(1) Заеднички безбедносни методи опишуваат како се

проценети степенот на безбедност и постигнатите безбедносни цели, како и исполнувањето на другите безбедносни услови преку дефинирање на:

- методи за проценување и оценување на ризикот,
- методи за оценување на сообразноста со условите пропишани во решението за безбедност на железничкиот превозник за вршење на железнички сообраќај и решението за безбедност за управување со железничка инфраструктура и
- методи за проверка дали структурните потсистеми на трансевропските железнички системи се управувани и одржувани согласно со релевантни суштински барања.

(2) Заедничките безбедносни методи од ставот (1) на овој член квартално ги ревидира Министерството за транспорт и врски, водејќи сметка за искуството добиено од нивната примена и глобалниот развој на безбедноста на железничкиот систем за континуирано обезбедување на безбеден сообраќај.

(3) Министерството за транспорт и врски ги врши потребните изменувања и дополнувања на безбедносните правила кои се пропишани во Република Македонија, заради усвојување на заедничките безбедносни методи и нивни ревидирани верзии.

3. Заеднички безбедносни цели

Член 8

(1) Заедничките безбедносни цели го дефинираат степенот на безбедност што мораат да го постигнат одредени делови на железничкиот систем како целина, изразен во критериум за прифатлив ризик за:

- поединечни ризици поврзани со патници, персонал, вклучувајќи го персоналот на изведувачите, корисниците на премините преку пруга, како и поединечни ризици поврзани со присуството на неовластени лица кои се наоѓаат на објекти на железничката инфраструктура и
- општи безбедносни ризици.

(2) Министерството за транспорт и врски ги врши потребните изменувања и дополнувања на безбедносните правила кои се пропишани во Република Македонија со цел да се постигнат заедничките безбедносни цели и нивните ревидирани верзии, во согласност со распоредот за нивно спроведување.

4. Системи за безбедносно управување

Член 9

(1) Системот за безбедносно управување опфаќа организација и подготовка за да се обезбеди безбедно управување во извршувањето на железничкиот сообраќај. Управителот на инфраструктурата и превозникот одделно изработуваат, утврдуваат и организираат системи за безбедносно управување, со цел да осигураат дека железничкиот систем може да ги постигне заедничките безбедносни цели дека предложениот систем за безбедносно управување е во согласност со националните безбедносни правила, согласно со овој закон дека се применуваат безбедносни услови утврдени во техничките спецификации за меѓусебно функционирање и

дека се применуваат релевантни делови од заедничките безбедносни мерки.

(2) Системот за безбедносно управување ги исполнува условите и ги содржи елементите кои се прилагодени на карактерот, размерот, ризиците и други услови на железничкиот систем во Република Македонија.

(3) Управителот на инфраструктурата, при утврдувањето на системот за безбедно управување води сметка за работењето на превозникот и му овозможува да работи согласно со овој закон, техничките спецификации за меѓусебно функционирање и условите од решението за безбедност.

(4) Управителот на инфраструктурата и превозникот поднесуваат годишен безбедносен извештај за претходната година до министерот за транспорт и врски.

III. ЖЕЛЕЗНИЧКИ СООБРАЌАЈ

Член 10

(1) Железничкиот сообраќај на територијата на Република Македонија се врши на начин и правила утврдени со овој и друг закон.

(2) Меѓународниот железнички сообраќај се врши во согласност со меѓународните договори кои Република Македонија ги има ратификувано и меѓународни железнички прописи кои управителот на инфраструктурата ги има потпишано.

(3) Управителот на инфраструктурата и превозникот во рамките на својата дејност се должни да организираат и трајно да вршат редовна контрола над безбедното одвивање на железничкиот сообраќај, како и да изработат и утврдат системи за безбедносно управување во железничкиот сообраќај, согласно со членот 9 од овој закон.

1. Железничка пруга

Член 11

(1) Железничката пруга ја сочинуваат: горниот и долниот строј на пругата со објектите на пругата (мостови, тунели, пропусти, потпорни стовови и друго), опремата на пругата, пружниот појас на пругата и воздушниот простор над пругата.

(2) Железничките пруги, според намената и обемот на сообраќајот, стопанското значење или значењето што го имаат за внатрешниот и меѓународниот сообраќај, се делат на главни железнички пруги и други железнички пруги.

(3) Владата на Република Македонија на предлог на министерот за транспорт и врски ја утврдува мрежата на главни железнички пруги и другите железнички пруги, нивната класификација, како и ознаките.

(4) Управителот на инфраструктурата и правни лица кои вршат превоз за сопствени потреби се должни за железничките пруги и постројките, објектите и уредите на пругата да водат евиденција и други технички податоци што се од значење за безбедноста на железничкиот сообраќај.

(5) Начинот на водење на евиденцијата од ставот (4) на овој член го пропишува министерот за транспорт и врски.

Член 12

(1) При проектирање, градење, реконструкција, ремонт и одржување на железничка пруга се применуваат општите и посебните технички барања за безбеден железнички сообраќај, стандардите и нормативите и посебните технички барања пропишани со закон.

(2) Општите технички барања за безбеден железнички сообраќај кои треба да ги исполнуваат железничките пруги ги пропишува министерот за транспорт и врски.

(3) Посебните технички барања кои треба да ги исполнуваат железничките пруги ги пропишува управителот на инфраструктурата.

Член 13

(1) Друга железничка пруга се приклучува на железничка пруга само во станица, а по исклучок и на отворена пруга под услов да се спроведат мерките за безбедноста на сообраќајот утврдени со овој закон.

(2) Ако железничката пруга се приклучува на отворена пруга на главната пруга, одвојната свртница мора да биде изведена со заштитен колосек и обезбедена со сигнали и со претсигнали. Сигналите мора да бидат зависни од положбата на свртницата која се контролира од соседното поседнато службено место на железничката пруга.

(3) Одвојната свртница од ставот (2) на овој член мора да биде поседната од страна на железнички работник, ако нејзината положба не се контролира од соседното поседнато службено место на железничката пруга.

Член 14

Заеднички мост за железничка пруга и јавен пат може да се гради на исти столбови или со заедничка конструкција под услов железничката пруга и коловозот на патот да се одвоени со сигурносна ограда.

Член 15

(1) Пат не може да се гради во железнички пружен појас (во натамошниот текст (пружен појас):

(2) Во пружниот појас можат да се градат само железнички објекти и постројки.

(3) Растојанието меѓу железничката пруга и патот не смее да биде помало од осум метри од оската на најблискиот колосек до најблиската точка на горниот строј на патот.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, во ридски и тешки терени, во клисури и на други слични конфигурации на терен и во населени места, растојанието меѓу железничката пруга и патот кој нема својство на автопат може да биде помало од осум метри, под услов да не се допираат слободните профили и меѓу нив да можат да се постават сигнално - сигурносни уреди, телекомуникациски уреди, стабилни постројки на електро влеча и други уреди неопходни за безбедно одвивање на сообраќајот и нивелетата на железничката пруга да биде

еден метар над нивелетата на патот.

(5) Ако постојниот пат не ги исполнува условите од ставот (4) на овој член, на патот мора да се постават сигурносни огради, во согласност со закон.

(6) Сигурносната ограда од членот 14 на овој закон и од ставот (5) на овој член ја поставува и одржува правно лице овластено за одржување и заштита на патиштата.

Член 16

(1) Во пружниот појас не можат да се садат дрвја, да се градат згради и други објекти освен објекти што му служат на управителот на инфраструктурата.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, со согласност на управителот на инфраструктурата можат да се градат објекти и постројки на други правни лица што служат за товарање и истоварање на стока за превоз во железничкиот сообраќај, на начин определен од управителот на инфраструктурата.

Член 17

Во пружниот појас можат да се поставуваат цевководи, електрични и други воздушни водови и подземни кабли и други слични инсталации, само со согласност на управителот на инфраструктурата, како и да се вкрстуваат со железничка пруга или да се изведуваат паралелно со пругата, ако со нивното поставување и работење не се загрозува сигурноста и безбедноста при извршување на железничкиот сообраќај.

Градба и реконструкција на железнички пруги и постројки

Член 18

(1) Правните лица кои градат или реконструираат железнички пруги и постројки, во проектите за градба или реконструкција на железничките пруги и постројки се должни да предвидат решенија за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај.

(2) Правните лица кои вршат одржување, односно ремонт на железничките пруги се должни тоа да го вршат на начин што овозможува безбеден сообраќај.

(3) Правните лица од ставот (2) на овој член се должни по завршувањето на работите да ги отстранат од пругата и пружниот појас остатоците од материјалот, средствата за работа, знаците за предупредување и другите предмети за одвивање на безбеден сообраќај.

(4) При одржување и реконструкција на железничките пруги, посебно внимание мора да му се посвети на отстранувањето на недостатоците на железничката пруга, поради кои на определени места доаѓа или може да дојде до вонредни настани.

(5) Начинот и условите за извршување на безбеден сообраќај, при одржување односно ремонт на железничките пруги од ставот (2) на овој член ги пропишува управителот на инфраструктурата.

Атестирање на постројки, уреди и опрема

Член 19

(1) Постројките, уредите и опремата што се вградуваат во новоизградените или реконструирани железнички пруги и што претставуваат нивен составен дел подлежат на задолжително атестирање во поглед на пропишаните карактеристики во согласност со прописите за атестирањето на тие постројки, уреди или опрема.

(2) Постројките, уредите и опремата што претставуваат составен дел на железничките пруги можат да се вградат во железничките пруги и да се вклучат во сообраќај само ако поседуваат документ за сообразност.

2. Железнички возила

Член 20

(1) Железничките возила мораат да се проектираат, градат, реконструираат и одржуваат така што ќе ги исполнуваат техничките и други услови за безбеден железнички сообраќај, пропишаните стандарди и технички нормативи, а железничките возила наменети за употреба во меѓународниот сообраќај, мора да ги задоволуваат и посебните технички услови утврдени со меѓународни договори што ги ратификувала Република Македонија и меѓународните железнички прописи.

(2) Листата на стандардите и техничките нормативи за безбедност на железничките возила ја подготвува и усвојува Институтот за стандардизација на Република Македонија и ја доставува до Министерството за транспорт и врски за објавување во "Службен весник на Република Македонија".

Прототип

Член 21

(1) Прототип на железничко возило (во натамошниот текст: прототип), може да почне да се користи во железничкиот сообраќај по издадено одобрение за негова употреба.

(2) Одобрението за употреба на прототип на барање на производителот или корисникот го издава Министерството за транспорт и врски по доставен документ за сообразност.

Член 22

(1) Заради испитување на прототип, Министерството за транспорт и врски може да издаде времено одобрение за испитување на прототипот.

(2) Временото одобрение за испитување на прототип се издава на писмено барање на овластеното тело за оцена на сообразноста.

(3) Со временото одобрение за испитување на прототип се утврдуваат барањата за негово испитување во сообраќајот и рокот на важноста.

(4) Временото одобрение за испитување на прототипот може да се издаде додека трае испитувањето, но не повеќе од еден до три месеца.

(5) Прототипот за кој е издадено времено одобрение за испитување мора

во сообраќајот да се користи под условите утврдени во одобрението и неговото користење престанува со истекот на рокот на важењето на одобрението.

Член 23

(1) Железничките возила кои сериски или поединечно се произведени или реконструирани, во поглед на конструкциски, технички и експлоатациони карактеристики, мораат да одговараат на одобрениот прототип.

(2) Одредбите од членовите 21 и 22 на овој закон кои се однесуваат на прототипот се применуваат и при реконструкција на железнички возила.

Технички преглед на железничко возило

Член 24

(1) Сериски или поединечно произведено или увезено железничко возило или земено под закуп од странство, пред почетокот на користењето во сообраќај, мора да биде испитано во сообраќај, да поседуваат документ за сообразност и технички е прегледано.

(2) Со техничкиот преглед, кој може да биде редовен и повремен, се утврдува дали железничкото возило од ставот (1) на овој член ги исполнува пропишаните услови, дали има пропишани и исправни уреди и опрема, дали е способно за безбеден сообраќај и дали одговара на одобрениот прототип (документ за сообразност).

(3) Железничкото возило задолжително се упатува на редовен технички преглед еднаш во текот на календарската година, а по потреба може да се упати и на повремен технички преглед.

(4) За железничките возила, за кои со техничкиот преглед е утврдено дека ги задоволува пропишаните барања, се издава потврда за техничка исправност, со рок на важење од 12 месеца.

(5) Техничкиот преглед на железничките возила го врши правно лице за вршење на технички преглед на железнички возила, овластено од министерот за транспорт и врски, по претходно добиено мислење од Институт за акредитација.

(6) За да биде овластено, правното лице треба да има вработено најмалку пет лица со висока стручна подготовка од кои тројца дипломирани машински инженери, двајца дипломирани сообраќајни инженери и еден електроинженер, со најмалку шест години работно искуство во струката и друг технички персонал, како и да има соодветен деловен простор, опрема и уреди.

(7) Овластувањето од ставот (5) на овој член престанува да важи доколку правното лице не исполнува некој од условите пропишани со ставот (6) од овој член.

(8) Поблиските критериуми во поглед на стручната подготовка на другиот технички персонал, деловниот простор, опремата и уредите од ставот (6) на овој член, како и начинот и постапката за вршење на техничкиот преглед на железничките возила ги пропишува министерот за транспорт и врски.

Член 25

- (1) Превозниците се должни да водат евиденција за железничките возила и други технички податоци важни за безбедноста на сообраќајот, употребата и одржувањето на тие возила.
- (2) Начинот на водење на евиденцијата и техничките податоци од ставот (1) на овој член, ги пропишува министерот за транспорт и врски.

Уреди за сопирање

Член 26

- (1) Железничките возила мораат да бидат опремени со исправни уреди за сопирање на возот.
- (2) Со уреди за рачно сопирање (рачни сопирачки) мораат да бидат опремени железничките патнички вагони, моторни коли, а со притврдни сопирачки мораат да бидат опремени и влечните возила.
- (3) Притврдни сопирачки за обезбедување на железничките возила од самозадвижување или рачни сопирачки мораат да имаат и определен број на железнички товарни вагони во однос на вкупниот број железнички товарни вагони вклучени во возниот парк на превозникот.
- (4) Бројот на железничките товарни вагони што во возниот парк на превозникот, односно во возот мораат да имаат притврдни и рачни сопирачки, во обем од значење за безбедноста на железничкиот сообраќај, го пропишува управителот на инфраструктурата и превозникот.
- (5) Локомотивите, патничките вагони и моторните коли мораат да бидат опремени со уреди за брзо сопирање во случај на опасност.
- (6) Уредите за брзо сопирање во случај на опасност вградени во патничките вагони и моторните коли, мораат да им бидат достапни на патниците и видливо обележани.

Автостоп уреди

Член 27

- (1) Влечните возила мораат да имаат вградени автостоп уреди, ако сообраќаат на железнички пруги што се опремени со автостоп уреди.
- (2) По исклучок од ставот (1) на овој член, на железничките пруги опремени со автостоп уреди во одделни исклучителни случаи, можат да сообраќаат влечни возила без вграден автостоп уред или со неисправен автостоп уред во случај на: возење на воз од пруга без вграден автостоп уред на пруга со вграден автостоп уред и обратно, возење на воз по заобиколна пруга, продолжување на возењето до првата можна замена на влечното возило во случај на дефект на автостоп уредот за време на возењето, упатување на влечното возило во работилница и слично.
- (3) Поблиските технички услови и мерките за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај од ставот (2) на овој член, ги пропишува управителот на инфраструктурата.
- (4) Влечните возила во сообраќајот на главните железнички пруги, на кои им е дозволена брзина над 100 км/час мора да бидат опремени со радио уреди со кои се воспоставува радиоврска со диспечерскиот центар.
- (5) Влечните возила мора да бидат опремени со исправен уред за

давање на звучни сигнали, со регистрирачки исправен брзиномер (тахограф), исправен будник, со прибор за прва помош и со апарати за гасење пожар.

3. Опременост на службените места со сигнално - сигурносни уреди

Член 28

(1) Заради обезбедување безбеден и непречен сообраќај, сообраќајните места од кои се врши управување и регулирање на железничкиот сообраќај зависно од максимално дозволената брзина на движење на возовите, мора да бидат опремени со сигнално - сигурносни уреди, и тоа:

- за брзина на движење на возовите до 50 км/час најмалку со заштитни сигнали,

- за брзина на движење на возовите поголема од 50 км/час, односно без оглед на брзината на движење на возовите, на главните пруги со влезни сигнали и претсигнали.

Влезните сигнали мора да бидат во технички условена меѓусебна зависност и во зависност со положбата на свртниците во патот на возењето, така што ќе сигнализираат дали натамошното возење е дозволено со редовна или намалена брзина,

- за брзина на движење на возовите, поголема од 100 км/час со влезни сигнали и претсигнали и со излезни сигнали кои се во таква техничка условена зависност од патот на возењето, што можат да се постават во положба која дозволува натамошно возење само по претходно обезбеден пат на возење и ако железничката пруга е слободна во насоката на движење на возот до наредниот влезен, излезен или просторен сигнал.

Излезните сигнали на соседните сообраќајни места мора да бидат во таква меѓусебна техничка условена зависност, што ќе можат да се постават во положба која дозволува возење само во една насока и

- за брзини на движење на возовите поголеми од 100 км/час кај влезните и излезните сигнали во станиците, како и кај просторните и заштитните сигнали со пружни автостоп уреди.

(2) Главните пруги за брзини на движење на возовите поголеми од 100 км/час мора да бидат опремени со уреди преку кои се овозможува воспоставување на врска меѓу персоналот на влечното возило и диспечерскиот центар.

(3) На железничката пруга која нема вградени пружни автостоп уреди, кога се приклучува на железничка пруга со вградени автостоп уреди, влезните сигнали и претсигнали на приклучната пруга во сообраќајното место на приклучување мора да бидат опремени со пружни автостоп уреди или со заштитни свртници во патот на возењето.

Опременост на службени места

Член 29

(1) Железничките станици и другите службени места на железничката пруга во кои се регулира железничкиот сообраќај мораат да имаат пропишани простории, направи и опрема, перони, како и други

уреди што овозможуваат безбедно управување со сообраќајот.

(2) Просториите и местата за примање, сместување и испраќање на патници, багаж и пратки во железничкиот сообраќај мораат да бидат осветлени, затоплени и снабдени со соодветни уреди, постројки и опрема што се потребни за безбедност на патниците и за безбедно вршење на работите на тие места.

(3) Во железничките станици на двоколосечна и повеќеколосечна железничка пруга, пристапите во возовите мораат да бидат изведени така што патниците да не преминуваат преку колосеците (подземни премини, челни перони и друго).

(4) Стојалиштата на двоколосечните и повеќеколосечните железнички пруги мораат да имаат перони поврзани со премини под или над пругата.

(5) Стој алиштата на двоколосечните и повеќеколосечните железнички пруги од ставот (4) на овој член, освен стојалиштата со островски перони, мораат да имаат ограда меѓу колосеците.

(6) Стојалиштата на едноколосечна железничка пруга мора да имаат перон.

(7) Опременоста на службените места од ставовите (1) и (2) на овој член поблиску ја пропишува министерот за транспорт и врски.

4. Правила на безбедно извршување на железничкиот сообраќај

Член 30

Железничкиот сообраќај мора да се извршува согласно со правилата за безбедно извршување на железничкиот сообраќај, под услови и на начин за безбедно извршување на железничкиот сообраќај, како единствен техничко- технолошки систем на територијата на Република Македонија.

Член 31

(1) Превозот на патници и стоки може да се извршува само со железничко возило кое е изработено за таа цел.

(2) Превозот на опасни материи и предмети мора да се врши во согласност со прописите со кои се уредува превозот на опасни материи и предмети.

Член 32

(1) Возот мора да биде опремен со пропишаните апарати со хемиски средства за гаснење пожар и со прибор за прва помош, сместени на лесно достапни места во возот.

(2) Возот за превоз на патници мора ноќе, а во тунелите во кои возењето трае подолго од 3 минути и дење, внатре да биде осветлен.

(3) Вагоните во возот, моторните коли и приколки за превоз на патници мораат да бидат загреани најмалку +18°C, ако надворешната температура е пониска од +12°C.

(4) Возовите за превоз на патници мора од двете страни да бидат обележани со патоказни табли кои ја означуваат релацијата на која сообраќа возот.

(5) Во вагонот за превоз на патници мора да биде обележано место за тежок инвалид.

Член 33

(1) Железничките возила, со товар или без товар, мораат во поглед на габаритните димензии, основото оптоварување и масата по должен метар, конструкциските, техничките и другите карактеристики да ги исполнуваат и пропишаните услови за железничката пруга на која сообраќаат, како и другите услови за железничките возила.

(2) Железничките возила кои не ги исполнуваат условите од ставот (1) на овој член (особена пратка), можат да сообраќаат на железничките пруги во Република Македонија ако ги исполнуваат посебните услови што овозможуваат безбеден сообраќај.

(3) За превозот на особени пратки во железнички сообраќај на пругите во Република Македонија, одобрение издава управителот на инфраструктурата.

Член 34

(1) На железничка пруга возот може да сообраќа со брзина што одговара на техничката способност на пругата и на постројките и уредите на пругата на која сообраќа, на способноста на железничките возила вклучени во возот, како и на кочната маса на возот.

(2) Во железничкиот сообраќај брзината на движењето на возот мора да се приспособи кон пропишаните брзини на определена железничка пруга или на дел од таа пруга, а пропишаната максимална брзина на возот не смее во никој случај да се пречекори.

Член 35

(1) Пред започнување на работи на железничката пруга или на постројка, објект или уред на пругата, како и за време на одржувањето на железничките пруги или на постројките, објектите или уредите на пругата, мора да се преземат неопходните мерки за безбедност на сообраќајот и сигурност на работниците кои ги изведуваат тие работи.

(2) Правното лице што ги изведува работите, односно што ги одржува железничките пруги, постројки, објекти и уреди на пругата е должно, пред почетокот на работите, да го обезбеди местото на кое ќе се изведуваат тие работи.

(3) Управителот на инфраструктурата е должен за времетраењето на работите од ставот (2) на овој член да организира безбеден сообраќај на местото на изведување на тие работи.

(4) По завршувањето на работите од ставот (1) на овој член правното лице што ги изведува тие работи е должно да ги отстрани од железничката пруга остатоците од материјалот, средствата за работа, сигналните знаци и ознаките и другите предмети што ги поставило при изведувањето на работите и да ги постави: опремата, телекомуникациските, сигнално - сигурносните и другите уреди што се неопходни за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај.

Член 36

(1) Условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај, во врска со железничките возила и железничките пруги од членовите 32, 33, 34 и 35 на овој закон, поблиску ги пропишува министерот за транспорт и врски.

(2) Управителот на инфраструктурата поблиску ги разработува начинот и постапката на спроведување на прописите од ставот (1) на овој член.

Член 37

За сообраќајот на возовите управителот на инфраструктурата и превозникот се должни да водат евиденција и други технички податоци кои се значајни за безбедно одвивање на сообраќајот.

5. Систем за сигнализација и сигнални ознаки

Член 38

(1) Во вршењето на железничкиот сообраќај се применуваат сообраќајни железнички сигнали и сигнални ознаки, кои мораат да бидат такви што со нивна помош железничките работници можат брзо и сигурно меѓусебно да се известуваат и разбираат за сообраќајот на возовите, при маневрирањето, за дозвола или забрана на возењето преку определени места, за состојбата на железничката пруга, за ограничување на брзината на возовите и слично.

(2) Со сигнални знаци се даваат сообраќајни железнички сигнали.

(3) Со сигнални ознаки се означуваат места на пругата, особено важни за безбедно извршување на железничкиот сообраќај.

Член 39

(1) Системот на сигнализација и сигналните ознаки мора да одговара на организацијата и процесот на работата во вршењето на железничкиот сообраќај и да ги исполнува барањата за безбедност на сообраќајот.

(2) Значењето на сигналните знаци и сигналните ознаки мора да биде единствено на целата територија на Република Македонија.

(3) Сигналните знаци и сигналните ознаки на железничката пруга и возот, видот, значењето, формата, бојата и најмалата далечина на видливоста на сигналните знаци и ознаки, како и местата на нивното вградување, односно поставување и начинот на нивната употреба, ги пропишува министерот за транспорт и врски.

Член 40

Со сигнални знаци и сигнални ознаки мора да се означат и опасностите од привремен карактер, особено оние што настануваат при ненадејно оштетување на железничката инфраструктура и привремени ограничувања и забрани во сообраќајот. Тие сообраќајни сигнали и сигнални ознаки мора да се отстранат штом ќе престанат причините поради кои биле поставени.

Член 41

(1) Железничките пруги мора да се опремаат со пропишани сигнални знаци и сигнални ознаки.

(2) Сигналните знаци и сигналните ознаки мора да бидат осветлени со сопствен извор на светлина или да бидат превлечени со рефлектирачка материја за да можат железничките работници и другите лица на кои се однесуваат навремено и лесно да ги уочат дење, ноќе и при намалена видливост.

(3) Железничките работници, превозникот и другите лица со пропишаните сигнални знаци и сигнални ознаки се предупредуваат за опасност која им се заканува, им се става на знаење ограничувањето, забраните и предупредувањата кон кои мора да се придржуваат и им се даваат неопходни известувања за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај и за нивна лична безбедност.

(4) Железничкиот сообраќај мора да се извршува во согласност со пропишаните сигнални знаци и сигнални ознаки.

(5) Оштетените и дотраените сигнални знаци и сигнални ознаки мора да бидат веднаш отстранети и заменети, а во случај на изменети услови во сообраќајот на пругата и дополнети од страна на управителот на инфраструктурата.

Член 42

(1) Челната страна на возот, ноќе мора да биде означена со соодветни сигнали, а крајната страна на возот мора да биде означена со соодветни сигнали и дење и ноќе. Ноќе, а во случај на намалена видливост и дење, соодветните сигнали на возот мора да даваат светлост со соодветна боја и јачина.

(2) На железничките пруги можат да сообраќаат возови опремени со сигнали поставени на крајот на возот кои се превлечени со рефлектирачка материја така што да рефлектираат светлост со соодветна боја и јачина.

6. Условите што мора да ги исполнуваат железничките работници кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај.

Член 43

(1) Железничкиот работник кој непосредно учествува во работата и одвивањето во железничкиот сообраќај мора да ги исполни пропишаните услови во поглед на стручната и здравствената способност и другите пропишани услови согласно со овој и друг закон.

(2) Работните задачи и работното време на железничките работници ги определува управителот на инфраструктурата, односно превозникот со свој акт.

6.1. Стручна способност

Член 44

(1) Железнички работник, во зависност од работата која ја извршува, мора да има завршено средно техничко образование, спроведена практична работа под надзор, совладано програма за стручна способност и положен стручен испит за тој вид на работа.

(2) На железничкиот работник од ставот (1) на овој член, управителот на инфраструктурата му издава потврда за спроведена

практична работа под надзор, а за положен стручен испит му издава уверение.

(3) Железнички работник, во зависност од работата која ја извршува, мора постојано стручно да се усовршува, а неговото знаење подлежи на редовна, а по потреба и на периодична проверка.

(4) Стручниот испит, стручното усовршување и проверката на знаењето (редовно и периодично) го спроведува управителот на инфраструктурата. Редовната проверка на стручната способност се врши на секои три години.

(5) Начинот и постапката за стекнување на стручна способност, програмата за стручна способност, стручното усовршување, редовното и периодичното проверување на знаењето на железнички работник кој непосредно учествува во работата и одвивањето на железничкиот сообраќај, формата и содржината на образецот на потврдата и на уверението од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот за образование и наука во согласност со министерот за транспорт и врски.

6.2. Здравствена способност

Член 45

(1) Железнички работник, односно лице кое стекнува образование за железнички работник во зависност од работите кои ги извршува, мора да ги исполни пропишаните здравствени барања и да биде психофизички и телесно способен за вршење на работните задачи.

(2) Здравствената способност на железнички работник мора да се проверува редовно, а согласно со пропишаните услови се упатува и на вонреден здравствен преглед.

(3) Утврдувањето и проверувањето на здравствената способност на железнички работник се извршува со здравствен преглед.

(4) Здравствениот преглед од ставот (3) на овој член се врши во здравствена установа, која исполнува пропишани услови и е овластена од министерот за здравство.

(5) Здравствената установа за извршените здравствени прегледи води евиденција и должна е истата да ја чува најмалку пет години.

(6) Формата и содржината на образецот на барањето за утврдување на здравствената способност, начинот на утврдување, проверките и роковите за редовен и вонреден здравствен преглед на железнички работник, ги пропишува министерот за здравство во согласност со министерот за транспорт и врски.

(7) Начинот и постапката за утврдување на условите кои треба да ги исполнува здравствената установа за вршење на здравствен преглед ги пропишува министерот за здравство.

Член 46

(1) Железнички работник не смее да почне да ја врши својата работа ако во толкава мера е уморен или болен или е во таква психофизичка состојба или е под дејство на опојни дроги или психотропни супстанции, што не е способен да ги врши доверените работи.

(2) Железничкиот работник од ставот (1) на овој член мора да има доказ

за таквата состојба од матичен лекар.

(3) Железничкиот работник кој во текот на вршењето на своите работи се чувствува уморен или болен или од кои и да било други причини е неспособен за натамошно вршење на работите е должен за тоа да го извести по писмен пат непосредниот раководител и да прекине да ја врши работата ако оцени дека не може безбедно да ги врши своите работи и задачи. Непосредниот раководител е должен таквиот железнички работник веднаш да го упати на вонреден здравствен преглед.

Член 47

(1) Железнички работник не смее да почне да ја врши својата работа ако во организмот има алкохол и/или други психотропни супстанции, ниту во текот на работата смее да зема алкохол и/или други психотропни супстанции.

(2) Железничкиот работник е должен на барање на овластен работник да се подложи на испитување за проверка на присуството на алкохол и за проверка на други психотропни супстанции во организмот.

(3) Железничкиот работник кај кој со испитување со соодветни средства или апарати ќе се утврди присуство на алкохол и/или други психотропни супстанции во организмот ќе се смета дека е под дејство на алкохол и/или други психотропни супстанции.

(4) Начинот и постапката на утврдување на присутноста на алкохол и/или други психотропни супстанции во организмот на железничкиот работник ги пропишува министерот за здравство.

6.3. Дозвола за регулирање на железнички сообраќај

Член 48

(1) Регулирање на железничкиот сообраќај може да врши само лице кое има дозвола за регулирање на железнички сообраќај.

(2) За да му се издаде дозвола за регулирање на железнички сообраќај лицето од ставот (1) на овој член треба да:

- 1) има пропишана здравствена способност да го регулира железничкиот сообраќај;
- 2) наполнило најмалку 18 години возраст;
- 3) има доказ за соодветна стручна подготовка за ова занимање;
- 4) има потврда за спроведена практична работа под надзор на најмалку една година;
- 5) има уверение за положен стручен испит и
- 6) не му е изречена мерка забрана за регулирање на железничкиот сообраќај.

(3) Дозволата од ставот (1) на овој член ја издава управителот на инфраструктурата, во рок од три дена од денот на положениот стручен испит.

(4) На лицето кое повеќе нема да ги исполнува условите од ставот (2) точки 1 и 6 на овој член, управителот на инфраструктурата ќе му ја одземе дозволата за регулирање на железничкиот сообраќај.

(5) Лицето кое го регулира сообраќајот, мора дозволата да ја има кај себе и е должно истата да ја покаже на барање на овластено лице.

(6) За издадените дозволи за регулирање на железничкиот сообраќај управителот на инфраструктурата води евиденција.

(7) Начинот и постапката за издавање и одземање на дозволата за регулирање на железничкиот сообраќај, формата и содржината на образецот на дозволата, формата, содржината и начинот на водење на евиденцијата за издадени и одземени дозволи, поблиску ги пропишува министерот за транспорт и врски.

6.4. Дозвола за управување со железничко влечно возило

Член 49

(1) Управување со железничко влечно возило може да врши само лице кое има дозвола за управување со железничко влечно возило.

(2) За да му се издаде дозвола за управување со железничко влечно возило лицето од ставот (1) на овој член треба да:

- 1) има пропишана здравствена способност за управување со возило;
- 2) наполнило најмалку 18 години возраст;
- 3) има доказ за соодветна стручна подготовка за ова занимање;
- 4) има потврда за спроведена практична работа под надзор најмалку една година;
- 5) има уверение за положен стручен испит и
- 6) не му е изречена правосилна мерка забрана за управување со возило.

(3) По исклучок од ставот (2) точка 2 на овој член, право за управување со влечно возило на експресни, брзи и деловни возови за превоз на патници може да стекне само лице кое покрај условите од ставот (2) на овој член наполнило 21 година возраст и кое претходно управувало со железничко влечно возило, најмалку три години.

(4) Дозволата од ставот (1) на овој член ја издава управителот на инфраструктурата, во рок од три дена од денот на положениот стручен испит.

(5) На лицето кое повеќе нема да ги исполнува условите од ставот (2) точки 1 и 6 на овој член, управителот на инфраструктурата ќе му ја одземе дозволата за управување со железничко влечно возило.

(6) Лицето кое управува со влечното возило, мора дозволата да ја има кај себе и е должно истата да ја покаже на барање на овластено лице.

(7) За издадените дозволи за управување со железничко влечно возило, управителот на инфраструктурата води евиденција.

(8) Начинот и постапката за издавање и одземање на дозволата за управување со железничко влечно возило, формата и содржината на образецот на дозволата, формата, содржината и начинот на водење на евиденцијата за издадени и одземени дозволи, поблиску ги пропишува министерот за транспорт и врски.

6.5. Работно време, траење на смена и одмор меѓу две последователни смени

Член 50

- (1) Вкупното работно време на возниот и станичниот персонал се утврдува со колективен договор во согласност со закон.
- (2) Вкупното работно време на железнички работник во текот на една смена не може да трае подолго од 12 часа.
- (3) По исклучок од ставот (2) на овој член, вкупното работно време на железнички работник кој управува со железничко влечно возило на експресен, деловен или брз воз за превоз на патници, не смее да трае подолго од 8 часа.
- (4) Железнички работник меѓу две последователни смени мора да има непрекинат одмор од најмалку 12 часа.
- (5) Дневниот одмор на возниот персонал надвор од местото на организационата единица (обртна станица) изнесува најмалку 6 часа, ако се предвидува дека работата на возниот персонал во една смена (поаѓање и враќање во местото на организационата единица - домицилна станица) ќе трае подолго од 12 часа.
- (6) Ако работата на возниот персонал од поаѓањето од домицилната станица до враќањето во домицилната станица може да се изврши во една смена, одморот во обртната станица не е задолжителен.
- (7) Во обртните станици на возниот персонал за дневниот одмор од ставот (5) на овој член, му се обезбедува соодветно просторно сместување за одмор.
- (8) Вкупното траење на смената на возниот и станичниот персонал, вкупното траење на управувањето со влечно возило на возот, дневните и неделните одмори и распоредот во смени на возниот и станичниот персонал, зависно од организацијата на сообраќајот, извршувањето на возниот ред и другите услови што влијаат на психофизичката способност на возниот и станичниот персонал за безбедно вршење на работните задачи при вршењето на железничкиот сообраќај, како и условите за сместување на железничкиот работник во обртните станици се утврдуваат со колективен договор во согласност со закон.

7. Вкрстување на пруга со пат

Член 51

(1) При изградба и реконструкција на желеничка пруга вкрстувањето на пруга и пат, определување на местата на кои може да се изведе вкрстување на пруга и пат и утврдување на мерките што треба да се преземаат заради обезбедување безбедно одвивање на сообраќајот на патните премини се определуваат зависно од следниве технички критериуми:

- густината на сообраќајот,
- прегледноста,
- брзината на возењето на пругата и патот и
- од другите месни услови што се од значење за безбедност на

сообраќајот.

(2) Техничките критериуми, местата за вкрстување и мерките од ставот (1) на овој член поблиску ги пропишува министерот за транспорт и врски во соработка со министерот за внатрешни работи.

Член 52

(1) Вкрстување на железничка пруга и автопат, односно магистрален пат не може да биде во исто ниво.

(2) Вкрстување на железничка пруга и пат во станичен простор (меѓу влезни и излезни сигнали) не може да биде во исто ниво.

Член 53

(1) Вкрстување на железничка пруга и пат во исто ниво може да се изведе со нивно сведување на неопходен број со групирање на два или повеќе патишта на заедничко место на вкрстување при што растојанието меѓу две вкрстувања да не биде помало од 2.000 метри.

(2) Критериумите и постапката за сведување, утврдување на заедничкото место на вкрстосување и начинот на вкрстосување на железничка пруга и пат од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за транспорт и врски.

Член 54

(1) Преминување на патни возила и добиток преку железничка пруга може да се врши само на патни премини, а преминување на лица преку железничка пруга се врши на пешачки или патни премини.

(2) Возот, односно железничкото возило на патен и пешачки премин има првенство на поминување во однос на патните возила и другите учесници во патниот сообраќај.

(3) За преминување на патни возила преку железничка пруга кои не ги исполнуваат пропишаните услови во поглед на димензиите, вкупната маса и осното оптоварување треба да се бара согласност од управителот на инфраструктурата.

(4) Движење на пешак по железничка пруга е забрането.

Член 55

(1) Безбедност на патен и пешачки премин се обезбедува со уреди за осигурување на безбедност на патниот и железничкиот премин или сигнални знаци и задолжително обезбедување на соодветна зона на прегледност.

(2) Уредите со кои се осигурува безбедноста на патниот и пешачкиот премин од ставот (1) на овој член мора да ги задоволуваат посебните технички услови и да бидат во согласност со закон со кој се уредува сигурност на сообраќајот на патиштата.

(3) Посебните технички услови кои мораат да ги задоволуваат уредите од ставот (1) на овој член ги пропишува управителот на инфраструктурата по претходно добиено мислење од Министерството за внатрешни работи.

(4) Уредите или сигналните знаци со кои се предупредуваат учесниците во железничкиот сообраќај за наидување на патен премин ги поставува и одржува управителот на инфраструктурата.

(5) Уредите или сигналните знаци со кои се предупредуваат учесниците во патниот сообраќај за наидување на патен премин ги поставува и одржува правното лице овластено за одржување и заштита на патиштата.

Член 56

(1) На пешачки премин на железничка пруга мора да биде поставена заштитна ограда за пешаци.

(2) Начинот за поставување на заштитната ограда од ставот (1) на овој член го пропишува министерот за транспорт и врски

(3) Поставувањето и одржувањето на заштитната ограда од ставот (1) на овој член го врши управителот на инфраструктурата.

Член 57

(1) На железничка пруга пред патен или железнички премин, каде безбедноста се осигурува со соодветна зона на прегледност, мора да се поставуваат соодветни сигнални ознаки со кои железничкиот работник кој управува со железничкото возило, се предупредува дека приближува таков премин.

(2) Сигналните ознаки од ставот (1) на овој член мора да бидат означени со рефлектирачка (флуоресцентна) материја.

8. Системи за врски

Член 58

(1) Системите за врски на железничката инфраструктура мора да се градат и одржуваат така што да претставуваат единствена техничко-технолошка целин во поглед на функционирањето и користењето и да ги задоволуваат потребите за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај.

(2) Поблиските технички услови за одржување и користење на системите за врски на железницата, зависно од значењето и категоријата на железничките пруги, ги пропишува управителот на инфраструктурата.

Член 59

(1) При изградба на нови железнички пруги и при реконструкција на постојните железнички пруги, телекомуникациски врски мора да се изведуваат жични, со телекомуникациски и оптички кабли или безжични со радиоврски.

(2) Телекомуникациските врски, меѓу работниците кои непосредно го регулираат железничкиот сообраќај мора да се снимаат.

(3) Начинот на користење на уредите и опремата од ставот (1) на овој член, поблиску го пропишува управителот на инфраструктурата.

9. Електрифицирани пруги

Член 60

(1) Електрификацијата на железничките пруги се врши со примена на

монофазниот систем од 25 KV, 50 Hz.

(2) Контактниот проводник на монофазниот систем (25 KV, 50 Hz) на патниот премин во ниво мора да биде поставен на височина од најмалку 5,5 метри сметајќи од горниот раб на шината, со тоа што од двете страни на патниот премин да се постават заштитни порти на растојание од најмалку 8 метри од најблиската шина, мерено по оската на патот и на височина од 4,5 метри над коловозот на патот.

(3) На пропишаната оддалеченост од заштитните порти од едната и од другата страна на патниот премин мораат да се постават соодветни знаци за забрана на сообраќајот на патните возила чијашто вкупна височина, заедно со товарот на нив, ја надминува со закон пропишаната најголема дозволена височина, со назнака на височината на заштитната порта заради безбедно одвивање на патниот сообраќај преку патниот премин.

(4) Заштитните порти од ставот (2) на овој член ги поставува и одржува управителот на инфраструктурата.

(5) Сообраќајните знаци за забрана на сообраќајот на патните возила од ставот (3) на овој член ги поставува и одржува правно лице овластено за одржување и заштита на патиштата.

Член 61

(1) На пругите на кои контактната мрежа е под напон каде што постои опасност по животот на луѓето, мораат да се спроведат соодветни заштитни мерки.

(2) На сите постројки и уреди што се наоѓаат во непосредна близина на контактната мрежа мора да се спроведат соодветни мерки за заштита од електричните влијанија.

(3) Поблиските технички критериуми за спроведување соодветни заштитни мерки од ставовите (1) и (2) на овој член ги пропишува министерот за транспорт и врски.

(4) Соодветните заштитни мерки од ставовите (1) и (2) на овој член ги спроведува управителот на инфраструктурата.

10. Должности во случај на вонредни настани

Член 62

(1) Правните и други лица кои вршат железнички сообраќај се должни да преземаат мерки за спасување на лица и за укажување на помош на повредените лица во вонредни настани случени во железничкиот сообраќај.

(2) Во случај на прекин на железничкиот сообраќај поради вонреден настан, лицата од ставот (1) на овој член се должни да преземаат мерки за воспоставување на сообраќајот во што пократок рок.

Член 63

(1) Увид и утврдување на причините за вонредните настани случени во железничкиот сообраќај и околностите под кои тие се случиле врши истражно тело - Комисија формирана од министерот за транспорт и врски.

(2) Комисијата од ставот (1) на овој член се состои од пет члена од кои

два члена предложени од управителот на инфраструктурата, два члена предложени од превозникот и еден член предложен од Министерството за транспорт и врски.

(3) Членовите на Комисијата имаат право на надоместок. Висината на надоместокот ја определува министерот за транспорт и врски во зависност од обемот и сложеноста на активностите. Средствата за надоместок на членовите ги обезбедува органот, односно институцијата од кои се предложени членовите.

(4) Мандатот на членовите на Комисијата е две години.

Член 64

Задачи на Комисијата од членот 63 став (1) на овој закон за иследување на вонредните настани се :

- организирање на давање прва помош на повредените лица,
- обезбедување на трагите (вадење на брзиномерна лента, вадење на регистрофонска лента, одземање на документација како: патни листови со прилози, сообраќаен дневник, телеграфско-телефонски дневник, деловни редови, локални упатства, наредби и други документи значајни за вонредниот настан,
- фотографирање на вонредниот настан (влечни и влечени средства, пруга и друго) и изготвување потребни скици од тоа место,
- сослушување на учесниците во вонредниот настан,
- утврдување на состојбата во вонредниот настан и способноста за понатамошно вршење на сообраќајот,
- утврдување на причините за вонредниот настан и евентуалната висина на штетата,
- оддалечување од работни места на учесниците за кои постои сомневање дека се виновни за вонредниот настан,
- утврдување на одговорност кај учесниците во вонредниот настан,
- по потреба врши реконструкција на вонредниот настан,
- изготвува извештај за вонредниот настан и
- врши и други работи заради утврдување на причините за вонредниот настан.

Член 65

(1) Железничките работници и другите лица кои ќе се затечат или ќе се најдат на местото на вонредниот настан случен во железничкиот сообраќај, во кој имало повредени лица, се должни да учествуваат во спасувањето на тие лица да им укажат помош и за тоа веднаш да ги известат надлежните служби, а ако има загинати и повредени лица и најблиската здравствена установа, како и Министерството за внатрешни работи.

(2) Правните и другите лица што вршат железнички сообраќај се должни за вонредниот настан во кој имало загинати, повредени лица или направено значителна материјална штета веднаш да ја известат најблиската здравствена установа, Министерството за внатрешни работи и Министерството за транспорт и врски, а во случај кога бројот на повредени и загинати е поголем и Министерството за здравство.

Член 66

Органите што вршат увид на вонредните настани случени во железничкиот сообраќај се должни да водат сметка при увидот да не го попречуваат одвивањето на железничкиот сообраќај, односно увидот да го извршат во што пократок рок така што попречувањето на сообраќајот, ако за тоа има потреба, да се сведе на најмала мера.

Член 67

(1) Правните и други лица што вршат железнички сообраќај се должни за вонредните настани случени во железничкиот сообраќај, ако во тие вонредни настани имало загинати или повредени воени лица или е нанесена материјална штета на технички и други средства на Армијата на Република Македонија, веднаш по нивното случување да ги известат: најблиската здравствена установа, Министерството за внатрешни работи, Министерството за транспорт и врски, како и Министерството за одбрана.

(2) Правните и други лица што вршат железнички сообраќај се должни за вонредните настани случени во железничкиот сообраќај и за другите појави од значење за безбедноста на железничкиот сообраќај да водат евиденција и континуирано да го известуваат Министерството за транспорт и врски.

(3) Статистичкото следење и евидентирање на вонредните настани го вршат Комисијата од членот 63 став (1) на овој закон и правните и други лица што вршат железнички сообраќај. Комисијата од членот 63 на овој закон, пред истекот на мандатот, ги доставува статистичките податоци до Министерството за транспорт и врски.

(4) Поделбата на вонредните настани, начинот и постапката за утврдување на причините, последиците, околностите под кои се случил и одговорноста за вонредните настани и подолг прекин на сообраќајот, начинот на известување на здравствените установи и Министерството за внатрешни работи за вонредниот настан и начинот на водењето на евиденција и другите податоци за вонредните настани, поблиску ги пропишува министерот за транспорт и врски во согласност со министерот за внатрешни работи и министерот за здравство.

11. Должност и одговорност за железничките работници кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај

Член 68

(1) Железничкиот работник кој непосредно учествува во работата и одвивањето на железничкиот сообраќај мора да се придржува на одредбите од овој закон, прописите кои произлегуваат од него, да ги применува и почитува сообраќајните и сигналните правила, безбедно и сигурно да ги одржува железничките пруги и железничките возила и да го почитува работното време и траењето на одморот меѓу две последователни смени.

(2) Непочитувањето на одредбите од ставот (1) на овој член претставува повреда на работни задачи.

(3) Управителот на инфраструктурата со акт ги утврдува повредите на работните задачи од ставот (1) на овој член.

12. Внатрешен ред и заштита на железничката инфраструктура и возила

Член 69

(1) Пристап и движење на лица и патни возила во пружниот појас се дозволени само на определените места.

(2) Лицата кои во рамките на своите работи и задачи треба да извршат определени работи, освен железничките работници, треба претходно да добијат писмено одобрение од управителот на инфраструктура за местото, времето и условите под кои можат да ги извршат тие работи.

(3) По исклучок, одредбите на ставот (2) од овој член не се однесуваат на припадниците на Министерството за внатрешни работи и на Армијата на Република Македонија ако во вонредни или итни случаи треба да извршат определени службени дејствија или да пристапат во пружниот појас, да се движат на тоа подрачје и на места што не се предвидени за тоа.

Член 70

(1) Заради безбедно одвивање на железничкиот сообраќај, забрането е:

1. да се оштетуваат, отуѓуваат железничката инфраструктура, железничките возила, нивна опрема и товарот;

2. да се фрла или става каков и да било предмет на железничката пруга или да се фрлаат било какви предмети на железничките возила или од железничките возила;

3. во пружниот појас да се изведуваат работи што би можеле да ја оштетат железничката пруга или да ја намалат стабилноста на теренот (лизгање или одронување на теренот, хидрографски промени и слично) или на кој било друг начин да го загрозуваат или попречуваат железничкиот сообраќај;

4. неовластено да се отвора браник на патен премин, да се става и закачува што и да било на браник или на друг сигнално-сигурносен уред. На патен премин, или на кој било друг начин да се пречи нормалното функционирање на браникот или на друг уред на патниот премин;

5. да се вршат работи, да се садат дрва и други високи растенија или да се изведуваат работи во близината на патниот премин кои ја намалуваат, спречуваат или на кој било начин ја спречуваат прегледноста на железничката пруга или на патот;

6. неовластено да се отстрани направа поставена заради заштита на железничкиот сообраќај на местото на одронување, на местото на поројот или на местото изложено на завејување или на силни ветрови;

7. да се внесуваат материи или предмети во патничките коли, станичните простории или други места предвидени за патниците, со кои би можела да се загрози безбедноста на патниците и на други лица или да им се нанесе штета;

8. да се употреби уредот за сопирање заради застанување на возот, освен во случај на непосредна опасност за безбедноста на возот,

патниците и другите лица;

9. да се попречува работата на чуварот на железничката пруга, на патен премин, на мост, односно на тунел или на друг железнички работник во вршењето на железничкиот сообраќај;

10. покрај железничката пруга, а особено во близина на железнички сигнали да се садат високи дрвја и да се поставуваат знаци, ознаки, извори на светлина во боја или кои било други справи кои со бојата, формата и светлината или на друг начин го отежнуваат воочувањето на железничките сигнали, или кои можат да ги доведат во заблуда железничките работници во поглед на значењето на железничките сигнали;

11. да се одржуваат јавни собири, штрајкови, да се лепат плакати и испишуваат пароли на железничките објекти и железничките средства без одобрение на управителот на инфраструктурата;

12. нанесување кал, песок, камења, отпадоци и други материјали на патните премини и

13. напасување на добиток во пружниот појас и поминување преку пругата.

(2) Управителот на инфраструктурата, во случаите од ставот (1) точка 10 на овој член ќе ги отстрани дрвјата, објектите или светлата што можат да ги доведат до заблуда железничките работници во поглед на значењето на железничките сигнали.

Член 71

(1) На местата што се предвидени за пристапување и движење во пружниот појас, како и во возовите, сите лица се должни да се придржуваат кон внатрешниот ред во железничкиот сообраќај.

(2) Овластените железнички работници, во спроведувањето на внатрешниот ред во железничкиот сообраќај, имаат должност да ги легитимираат лицата кои не се придржуваат кон внатрешниот ред, да преземаат мерки потребни за спречување на нарушувањето и мерки за воспоставување на внатрешниот ред, да ги одземаат предметите што се употребени за загрозување на безбедноста во железничкиот сообраќај или за нарушување на внатрешниот ред во железничкиот сообраќај.

(3) Овластените железнички работници и другите работници одговорни за безбедноста во железничкиот сообраќај, определени од работодавецот, поднесуваат пријави до надлежниот орган против лицата кои го нарушуваат внатрешниот ред во железничкиот сообраќај.

(4) Министерството за внатрешни работи, по барање од овластените железнички работници, им дава потребна помош за спречување на нарушувањето и воспоставувањето на внатрешниот ред и во придржувањето на учесниците во сообраќајот кон прописите за безбедност во железничкиот сообраќај, на начин определен со закон.

(5) Министерството за внатрешни работи се грижи за јавниот ред и мир во возовите, како и во железничките станици.

(6) Внатрешниот ред во железничкиот сообраќај го пропишува управителот на инфраструктурата.

Член 72

(1) Управителот на инфраструктурата е должен да ги утврди објектите од посебно значење за безбедноста на железничкиот сообраќај и да преземе соодветни мерки за физичка и техничка заштита на тие објекти.

(2) Под објекти од посебно значење за безбедноста на железничкиот сообраќај се сметаат:

- електро-влечна подстанција (ЕВП 110/25 кV),
- одделни сигнално-сигурносни и телекомуникациони постројки кои се сместени во железнички станици,
- места изложени на силни ветрови и завејување,
- места изложени на речна ерозија, порој и суводолица и
- мост, тунел, вијадукт и галерија за кои ќе се оцени дека е потребна посебна заштита.

(3) Поблиските технички критериуми за определување на објектите од ставот (1) на овој член и мерките на заштита за обезбедување на тие објекти ги пропишува министерот за транспорт и врски.

IV. ПРЕВОЗ ЗА СОПСТВЕНИ ПОТРЕБИ

Член 73

(1) Правните лица што вршат превоз на предмети и работници за сопствени потреби на индустриски железници, се должни железничкиот сообраќај да го вршат на начин и според условите утврдени со овој закон.

(2) На индустриските пруги и на железничките возила што им припаѓаат на правните лица од ставот (1) на овој член, како и на индустриските работници кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај на индустриските железници се применуваат сите услови и технички нормативи што се од значење за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај утврдени со овој закон.

Член 74

(1) Правните и други лица што вршат превоз на предмети и работници за сопствени потреби на индустриските колосеци што се приклучуваат на железничка пруга, односно од железничката пруга на индустриска железница, се должни железничкиот сообраќај на индустриските колосеци да го вршат на начин и според условите утврдени со овој закон.

(2) Правните лица што ги користат индустриските колосеци се должни тие колосеци да ги одржуваат во состојба со која се обезбедува безбедно одвивање на железничкиот сообраќај.

(3) Одредбите на овој закон што се однесуваат на условите што мораат да ги исполнуваат железничките пруги, се применуваат и на индустриските колосеци и на постројките, уредите и опремата како составен дел на тие колосеци.

Член 75

(1) Пругата на индустриска железница или индустриски колосек се приклучува на железничката инфраструктура во станица, а по исклучок и на отворена железничка пруга, со обврска да се спроведат и неопходните

мерки на безбедноста на сообраќајот.

(2) Ако пругата на индустриска железница или индустриски колосек се приклучува на отворена железничка пруга на главната пруга, одвојната свртница мора да биде изведена со заштитен колосек и обезбедена со сигнали и со предсигнали. Сигналите мора да зависат од положбата на свртницата што се контролира од соседното поседнато службено место на железничката пруга.

(3) Одвојната свртница од ставот (2) на овој член мора да биде поседната со железнички работници ако нејзината положба не се контролира од соседното поседнато службено место на пругата или ако се во дефект сигналите од ставот (2) на овој член.

(4) Пругата на индустриска железница или индустрискиот колосек може да се приклучи на железничка пруга само ако тоа го одобри управителот на инфраструктурата.

(5) Начинот на приклучување и сообраќајно-техничките услови за приклучување на пругата на индустриска железница или на индустрискиот колосек и мерките за безбедност на сообраќајот што треба да се спроведат во врска со приклучувањето ги утврдува управителот на инфраструктурата, со свој акт.

(6) Железничките возила на правните лица што вршат превоз на предмети и работници за сопствени потреби кога учествуваат во сообраќајот на пругите на железничката инфраструктура, мораат да ги исполнуваат условите пропишани со овој закон и пропишаните стандарди и технички нормативи.

Член 76

Работниците на правните лица што вршат превоз на предмети и работници за сопствени потреби и што располагаат со сопствени колосеци и железнички возила, мораат во поглед на стручната подготовка, обученост и на психофизичката способност, како и во поглед на другите услови што се од значење за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај да ги исполнуваат условите утврдени со овој и друг закон.

Член 77

Одредбите од членовите 69 до 76 на овој закон соодветно се применуваат и на другите правни лица што ја користат железничката инфраструктура.

V. ПОСЕБНИ МЕРКИ ЗА БЕЗБЕДНОСТ

Член 78

(1) Учесниците во сообраќајот и другите лица не смеат да ја оштетуваат железничката пруга, објектите и постројките на пругата и железничките возила и да го спречуваат безбедното одвивање на железничкиот сообраќај.

(2) Учесниците во сообраќајот се должни да постапуваат според правилата на сообраќајот, сообраќајната сигнализација поставена на пругата и наредбите што ги даваат овластените лица.

(3) Правни лица што проектираат и одржуваат железнички пруги, произведуваат и одржуваат возила, школуваат или обучуваат кандидати за вршење на работи и задачи во железничкиот сообраќај се должни да постапуваат во согласност со овој и друг закон.

Член 79

(1) На железнички работник привремено ќе му се забрани вршење на работи и задачи, ако:

- психофизички е неспособен за вршење на работите и задачите утврдено со наод и мислење на лекарската комисија за процена на работната способност врз основа на наод и мислење на соодветната здравствена организација - за времето додека трае таа неспособност,
- не се подложи на здравствен преглед на кој е упатен - за времето додека не се подложи на тој преглед,
- во текот на една година поради недоволно познавање на прописите биде виновен за направени најмногу три вонредни настани - до упатување на вонредно проверување на стручната способност,
- при проверувањето на стручната оспособеност не покаже соодветно знаење за вршење на работите и задачите - за времето додека не покаже соодветно стручно знаење и
- не се подложи на стручно проверување на кое е упатен - за времето додека не се подложи на тоа проверување.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член привремена забрана изрекува овластен работник на работодавецот кој за тоа донесува решение.

Член 80

Овластениот железнички работник, на самото место привремено ќе го исклучи од сообраќај железничкиот работник, ако:

- го затече да врши работи и задачи или ако се обидува да врши работи и задачи, кога е очигледно дека тој работник е во таква психофизичка состојба (замор, болест, дејство на лекови, дроги или други опојни средства) со што може да ја загрози безбедноста во сообраќајот и личната безбедност,
- го затече да врши работи и задачи под дејство на алкохол,
- одбива соработка со органите за контрола и надзор,
- одбива да се подложи на испитување на алкохолизираноста со примена на соодветни средства и апарати или одбива да се подложи на лекарскиот преглед заради проверка дали има алкохол во крвта, дали покажува знаци на алкохолна растроеност или се наоѓа под дејство на дроги и психотропни супстанции,
- го затече да врши работи и задачи подолго од дозволеното траење на работното време во текот на една смена,
- утврди дека поради невнимание или на друг начин предизвикал вонреден настан и на тој начин ја загрозил безбедноста на железничкиот сообраќај и
- со себе не носи потребни документи за управување со влечно возило за кое е оспособен да управува и документи за регулирање на сообраќајот.

Член 81

(1) Железнички работник на кој врз основа на членот 79 став (1) од овој закон привремено му е забрането вршење на работите и задачите, односно кој врз основа на членот 80 став (1) од овој закон привремено е исклучен од сообраќајот, не смее да врши работни задачи во сообраќајот за времетраењето на забраната.

(2) Железничкиот работник од ставот (1) на овој член времено се распоредува на работи и задачи во кои непосредно не учествува во железничкиот сообраќај.

(3) На железничкиот работник кој и по трет пат покаже незадоволителни резултати при проверка на стручната оспособеност ќе му престане работниот однос.

VI. НАДЗОР

Член 82

(1) Надзорот над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, го врши Министерството за транспорт и врски.

(2) Инспекциски надзор над примената на одредбите од овој закон и на другите прописи што се однесуваат на безбедноста во железничкиот сообраќај, врши Министерството за транспорт и врски преку Државниот инспекторат за транспорт, во согласност со одредбите од Главата VII на Законот за железници и овој закон.

Член 83

(1) Државниот инспекторат за транспорт врши надзор над:

- состојбата на железничките пруги,
- извршувањето на одредбите на овој закон и условите на железничкиот сообраќај,
- примената на техничките прописи, техничките нормативи и стандарди при изведувањето на работите и употребата на материјалот при изградбата, реконструкцијата, ремонтот и одржувањето на железничките пруги, објектите на пругата, железничките возила, постројките и уредите што се користат за вршење на железничкиот сообраќај,
- работите што се изведуваат на тие објекти и средства во пружниот, како и заштитниот појас на железничката пруга и
- техничката и друга документација што содржи податоци потребни за вршење на инспекцијата.

(2) Правните и другите лица што вршат железнички сообраќај се должни да овозможат непречено вршење на инспекцискиот надзор, да даваат потребни објаснувања и да овозможат увид во документацијата потребна за вршење на инспекцискиот надзор.

(3) Државниот инспекторат за транспорт може да овласти стручни лица од други тела и установи, односно други правни лица, да вршат одделни работи во врска со инспекцискиот надзор, ако за нивното извршување е потребна посебна стручност или опрема.

Член 84

(1) Против решението на инспекторот на Државниот инспекторат за транспорт може да се изјави жалба до министерот за транспорт и врски во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

(2) Жалбата изјавена против решението на инспекторот не го одлага неговото извршување.

VII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 85

(1) Глоба во износ од 2.500 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:

1) не организира и трајно не врши редовна контрола над безбедното одвивање на железничкиот сообраќај или не изработи и утврди системи за безбедносно управување во железничкиот сообраќај согласно со членот 9 од овој закон (член 10 став (3));

2) приклучи друга железничка пруга на железничка пруга или на отворена пруга спротивно на членот 13 став (1) од овој закон;

3) приклучи железничка пруга на отворена пруга на главна пруга, а одвојната свртница не е изведена со заштитен колосек или не е обезбедена со сигнали и претсигнали (член 13 став (2));

4) не обезбеди поседнување на одвојната свртница од страна на железнички работник (член 13 став (3));

5) на заеднички мост не ја одвои железничката пруга од јавниот пат со сигурносна ограда (член 14);

6) гради пат во пружниот појас (член 15 став (1));

7) не го обезбеди пропишаното растојание меѓу железничката пруга и патот или ако на патот не постави сигурносни огради (член 15 ставови (3) и (4));

8) во железничка пруга вгради, постројки, уреди и опрема без да поседува документ за сообразност (член 19 став (2));

9) железничките возила, уредите и опремата што се вградуваат во тие возила не ги исполнуваат условите пропишани со овој закон, пропишаните стандарди и техничките нормативи, како и посебните технички услови утврдени со меѓународни договори и меѓународни железнички прописи (член 20 став (1));

10) пушти во сообраќај железничко возило без одобрение за негова употреба (член 21 став (1));

11) пушти во сообраќај железничко возило без извршен технички преглед (член 24 ставови (1) и (2));

12) железничките возила не ги одржува во состојба која овозможува безбеден железнички сообраќај, односно не врши редовен и повремени технички преглед на истите (член 24 став (3));

13) пушти во сообраќај возила без исправни уреди за сопирање, патнички вагони и моторните коли без исправни уреди за рачно сопирање, како и одреден број на товарни вагони без притврдни сопирачки (член 26 став (1), (2) и (3));

14) влечните возила што сообраќаат на железнички пруги опремени со

- автостоп уреди немаат вградени автостоп уреди (член 27 став (1));
- 15) влечните возила што сообраќаат на главни железнички пруги со дозволена брзина со над 100 км/час не се опремени со радио уреди со кои се воспоставува радио врска со диспечерскиот центар (член 27 став (4));
- 16) влечните возила не се опремени со исправен уред за давање на звучни сигнали, исправен регистрирачки брзиномер, исправен будник, прибор за прва помош и апарат за гаснење на пожар (член 27 став (5));
- 17) местото од кое се врши управување и регулирање на железничкиот сообраќај не го опреми со сигнално-сигурносни уреди и постројки согласно со членот 28 од овој закон;
- 18) железничките станици и службените места на железничката пруга во кои се регулира железничкиот сообраќај немаат пропишани простории, направи и опрема, перони и други уреди за безбедно управување со железничкиот сообраќај (член 29 став (1));
- 19) просториите и местата за примање, сместување и испраќање на патници, багаж и пратки не се осветлени, затоплени и снабдени со соодветни уреди, постројки и опрема (член 29 став (2));
- 20) пушти во сообраќај железничко возило за превоз на патници и стоки кое не е изработено за таа цел (член 31 став (1));
- 21) вклучи во воз железнички возила со товар или без товар спротивно на условите од членот 33 ставови (1) и (2) на овој закон;
- 22) брзината на движењето на возот не одговара на техничката способност на железничката пруга и на постројките и уредите на пругата на која сообраќа, на способноста на железнички возила вклучени во возот, како и на кочната маса на возот (член 34 став (1));
- 23) дозволи железничкиот работник да работи без положен стручен испит и без спроведена практична работа под надзор (член 44 став (1));
- 24) дозволи железничкиот работник да врши регулирање на железнички сообраќај, односно да управува со железничко возило, ако не ги исполнува условите од членовите 49 и 50 на овој закон;
- 25) изврши вкрстување на железничката пруга и автопат, односно магистрален пат или вкрстување на железничка пруга и пат во станичен простор меѓу влезни и излезни сигнали во исто ниво (член 52);
- 26) врши вкрстување на железничка пруга и пат спротивно на условите од членот 53 став (1) на овој закон;
- 27) врши изградба и одржување на системот за врски спротивно на членот 58 став (1) од овој закон;
- 28) врши електрификација на железничка пруга спротивно на членот 60 од овој закон;
- 29) не спроведе соодветни заштитни мерки на места на пругата на кои контактната мрежа е под напон каде што постои опасност по животот на луѓето (член 61 став (1));
- 30) на постројките и уредите што се наоѓаат во непосредна близина на контактната мрежа не спроведе соодветни мерки за заштита од електрични влијанија (член 61 став (2));
- 31) врши дејствија од членот 70 став (1) точки 1, 2, 3, 4, 6, 7 и 9 на овој закон;
- 32) врши превоз на предмети и работници за сопствени потреби спротивно на условите од членовите 73 и 74 на овој закон;

33) пруга на индустриска железница или индустриски колосек приклучи на пруга на железничката инфраструктура спротивно на условите од членот 75 на овој закон;

34) превозот на предмети и работници за сопствени потреби го врши со работници кои не ги исполнуваат условите од членот 76 на овој закон;

35) проектира и одржува железнички пруги, произведува и одржува возила и образува кадри, спротивно на одредбите од членот 78 став (3) на овој закон и

36) не постапи според одредбите од членовите 79 и 80 на овој закон.

(2) За прекршок од ставот (1) на овој член глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице.

Член 86

(1) Глоба во износ од 1.500 до 2.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:

1) во пружниот појас поставува цевководи, електрични и други воздушни водови, подземни кабли и други слични инсталации без согласност на управителот на инфраструктурата, како и да се вкрстуваат со железничка пруга или да се изведуваат паралелно со пругата, ако со нивното поставување и работење се загрозува сигурноста и безбедноста при извршување на железничкиот сообраќај (член 17);

2) железничките возила кои сериски или поединачно се произведени или реконструирани, во поглед на конструкциските, техничките и експлоатационите карактеристики не одговараат на одобриениот прототип (член 23 став (1));

3) не води евиденција или други технички податоци за железничките возила што се од значење за безбедноста на железничкиот сообраќај (член 25 став (1));

4) не ги опреми со уреди за брзо сопирање во случај на опасност локомотивите, патничките вагони и моторните коли, односно уредите за брзо сопирање вградени во патничките вагони и моторните коли не им се достапни на патниците и видливо обележани (член 26 ставови (5) и (6));

5) на стојалиштата на едноколосечни железнички пруги нема изградено перони (член 29 став (6));

6) врши превоз на опасни материи и предмети спротивно на прописите за превоз на опасни материи (член 31 став (2));

7) возот не е опремен со пропишаните апарати со хемиски средства за гаснење на пожар и со прибор за прва помош, односно истите не се сместени на лесно достапни места во возот (член 32 став (1));

8) возот за превоз на патници на пропишан начин не го осветли, а во тунел и дење кога возењето трае подолго од три минути или ако вагоните на возот, моторните коли и приколки за превоз на патници не ги загрее до најмалку +18 °C, ако надворешната температура е пониска од +12°C (член 32 ставови (2) и (3));

9) возовите за превоз на патници не се обележани со патоказни табли кои ја означуваат релацијата на која сообраќаат (член 32 став (4));

10) при одржување на железничка пруга, постројки и уредите

не се преземат сигурносни мерки за заштита на работниците (член 35 став (1));

11) пред почетокот на изведувањето на работите, за време на изведувањето на работите и по завршувањето на работите на железничката пруга, постројката или објектот и уредите на пругата, не постапи согласно со членот 35 ставови (2), (3) и (4) од овој закон;

12) не води евиденција и други технички податоци за возот согласно со членот 37 од овој закон;

13) во вршењето на железничкиот сообраќај применува сообраќајни железнички сигнали и сигнални ознаки спротивно на членот 38 од овој закон;

14) системот на сигнализација и сигнални ознаки не одговараат на организацијата и процесот на работата и не ги исполнува барањата на безбедноста на сообраќајот (член 39 став (1));

15) со сигнали и сигнални ознаки не се означат опасностите од привремен карактер или ако истите не се отстранат по престанувањето на причините поради кои биле поставени (член 40);

16) железничките пруги не се опремени со пропишаните сигнални знаци и сигнални ознаки согласно со членот 41 став (1) од овој закон;

17) сигналните знаци и сигналните ознаки не одговараат на пропишаните услови (член 41 став (2));

18) железничкиот сообраќај не се извршува во согласност со пропишаните сигнални знаци и сигнални ознаки (член 41 став (4));

19) не ги отстрани и замени оштетените и дотраените сигнални знаци и сигнални ознаки, а во случај на изменети услови на сообраќај на пругата не ги дополни (член 41 став (5));

20) не го означи возот согласно со членот 42 од овој закон;

21) на железнички работник му дозволи вршење на работи и задачи за кои е утврдено дека не ги исполнува здравствените барања (член 45 став (1));

22) здравствената установа не води евиденција и не ја чува документацијата за извршените здравствени прегледи (член 45 став (5));

23) на железничкиот работник му дозволи да работи под дејство на опојни дроги или други психотропни супстанции или е под дејство на алкохол и/или други психотропни супстанции (членови 46 и 47);

24) не се придржува на работното време пропишано со членот 50 ставови (2), (3), (4) и (5) од овој закон;

25) во обртните станици не обезбеди простории за одмор на возниот персонал (член 50 став (7));

26) не преземе мерки за спасување на лица и за укажување на помош на повредени лица во вонредни настани во железничкиот сообраќај (член 62);

27) постапи спротивно на членот 70 став (1) точки 5, 8, 10 и 11 од овој закон и

28) не ги утврди и не организира физичка и техничка заштита на објектите од посебно значење за безбедноста во железничкиот сообраќај (член 72).

(2) За прекршок од ставот (1) на овој член глоба во износ од 300 до 800 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице

во правното лице.

Член 87

(1) Глоба во износ од 1.000 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:

1) во пружниот појас сади дрвја, гради згради и други објекти освен објекти што му служат на управителот на инфраструктурата (член 16 став (1));

2) не ги применува одредбите од членот 18 на овој закон;

3) железничките работници не постапуваат според сигналите знаци и сигналните ознаки за предупредување (член 41 став (3));

4) не упати железнички работник на редовен и вонреден здравствен преглед (член 45 став (2));

5) при изградба и реконструкција на железнички пруги, телекомуникациските врски не се изведени како жични, безжични или со оптички кабли или ако истите не се снимаат (член 59 ставови (1) и (2));

6) за вонреден настан во кои имало загинати и повредени лица или е направена значителна материјална штета не ја извести најблиската здравствена установа, Министерството за внатрешни работи, Министерството за транспорт и врски и Министерството за здравство (член 65 став (2));

7) за вонредните настани во кои има загинато или повредено воени лица или е направена значителна материјална штета, не ги известат надлежните органи и Министерството за одбрана (член 67 став (1));

8) за вонредните настани случени во железничкиот сообраќај и за други појави од значење за безбедноста во железничкиот сообраќај не водат евиденциј а и континуирано не го известуваат Министерството за транспорт и врски (член 67 став (2));

9) не води статистичко следење и евидентирање на вонредните настани (член 67 став (3)) и

10) за времетраењето на забраната, односно за времето за кое му е изречена забрана, врши работи и задачи во железничкиот сообраќај (член 81 став (1)).

(2) За прекршок од ставот (1) на овој член глоба во износ од 50 до 150 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице.

Член 88

Глоба во износ од 50 до 100 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице, ако:

1) по писмен пат не го извести непосредниот раководител или не ја прекине работата во случаите од членот 46 став (3) на овој закон;

2) за време на вршење на својата работа зема алкохол и/или други психотропни супстанции или ако се утврди дека во организмот има алкохол и/или други психотропни супстанции (член 47 став (1));

3) на барање на овластен работник не се подложил на испитување за проверка на присуството на алкохол и/или други психотропни супстанции во организмот (член 47 став (2));

- 4) не ја носи дозволата за регулирање на железничкиот сообраќај кај себе или не ја покаже на барање на овластено лице (член 48 став (5));
- 5) не ја носи дозволата за управување со железничко возило кај себе или не ја покаже на барање на овластено лице (член 49 став (6));
- 6) преминува железничка пруга надвор од патен и пешачки премин (член 54 став (1));
- 7) се движи по железничка пруга (член 54 став (4));
- 8) не постапи согласно со членот 65 став (2) од овој закон;
- 9) врши работи во пружниот појас без претходно писмено одобрение од управителот на инфраструктурата (член 69 став (2));
- 10) изврши некое од дејствијата наведени во членот 70 од овој закон;
- 11) не се придржува кон внатрешниот ред во железничкиот сообраќај (член 71 став (1));
- 12) врши оштетување на пругата, објектите, постројките и железничките возила (член 78 став (1));
- 13) не постапува според правилата на сообраќајот, сообраќајната сигнализација поставена на пругата и наредбите дадени од овластените лица (член 78 став (2)) и 14) на инспекторот за железници не му овозможи вршење на инспекцијата, не му дава потребни објаснувања и не му ја стави на увид потребната техничка документација (член 83 став (2)).

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 89

Како прва референтна година за изработка на заеднички безбедносни показатели се смета 2009 година и истите ќе бидат составен дел на годишниот извештај согласно со закон.

Член 90

Како прва референтна година за изработка на заедничките безбедносни методи се смета 2010 година.

Член 91

Како прва референтна година за изработка на заедничките безбедносни цели се смета 2011 година.

Член 92

Постојните железнички пруги, нивните одделни делови, вклучувајќи ги постројките, уредите и објектите што се нивен составен дел, железничките возила со кои се врши железничкиот сообраќај, како и индустриските пруги и индустриските колосеци ќе се усогласат со одредбите од овој закон најдоцна до 2010 година.

Член 93

- (1) Поблиските прописи од овој закон ќе се донесат во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.
- (2) До денот на влегување во сила на прописите од ставот (1) на овој

член, ќе се применуваат постојните прописи.

Член 94

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, престануваат да важат одредбите од членовите 44 до 125 на Законот за Македонските железници ("Службен весник на Република Македонија" број 9/98).

Член 95

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".